

หน่วยที่ 8 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

สถิติพรรณนา

การแจกแจงความถี่ (frequency distribution) คือ การจัดข้อมูลออกเป็นหมู่หรือเป็นชั้น ๆ แล้วแจกแจงดูว่าในแต่ละชั้นมีข้อมูลหรือตัวเลขที่มีค่าอยู่ในชั้นนั้นเป็นจำนวนกี่ตัว จำนวนข้อมูลที่ได้เรียกว่าความถี่ วิธีนับหาความถี่นิยมใช้เครื่องหมายรอยคะแนน (tally mark) นำมาสร้างเป็นตารางแจกแจงความถี่ ประกอบด้วย ช่องแสดงชั้น (class) หรือชั้นของข้อมูล ช่องแสดงความถี่ (frequency) หรือจำนวนของข้อมูลในชั้นนั้น มีการสรุปรายได้ 2 วิธี

1. ตารางแจกแจงความถี่แบบธรรมดา (simple frequency table) เช่น

ระดับคอเลสเตรอล (มก/ดล)	ความถี่
106	2
114	1
116	2
118	2
รวม	5

วิธีนี้ไม่เป็นที่นิยม เพราะไม่กะทัดรัด มักใช้กับข้อมูลที่มีค่าใกล้กัน

2. ตารางแจกแจงความถี่แบบมีอันตภาคชั้น (frequency distribution in class intervals) คือการจัดการข้อมูลออกเป็นชั้น ๆ ให้มีอันตภาคชั้น ซึ่งอาจเท่ากันทุกชั้นหรือไม่เท่ากันก็ได้ เท่ากันจะสะดวกในการคำนวณ การคำนวณจะผิดจากวิธีแรกไปบ้างแต่ไม่มาก ถ้ามีข้อมูลมากๆ ค่าความคลาดเคลื่อนจะน้อยลง ตารางแจกแจงความถี่ประกอบด้วย

ค่าต่ำสุดของข้อมูล (minimum value) คือ ตัวเลขที่มีค่าต่ำสุดของข้อมูลชุดนั้น

ค่าสูงสุดของข้อมูล (maximum value) คือ ตัวเลขที่มีค่าสูงสุดของข้อมูลชุดนั้น

พิสัย (range) คือค่าแตกต่างระหว่างค่าสูงสุดกับค่าต่ำสุดของข้อมูล $\text{พิสัย} = \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุดของข้อมูล}$

ชั้น (class) คือ ข้อมูลที่จัดเป็นชั้นๆ เรียงจากแถบบนลงมาล่าง ต้องครอบคลุม ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของข้อมูล

$$\text{สูตร } k = 1 + 3.322(\log n) \quad k = \text{จำนวนชั้น} \quad n = \text{จำนวนข้อมูล}$$

อันตภาคชั้น (class interval) หมายถึงช่วงห่างของชั้น ค่าอาจเป็นตัวเลขจำนวนเต็มหรือมีจุดทศนิยมก็ได้ สูตรเท่ากับ $\frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}}$

ขีดจำกัดชั้น (class limit) ประกอบด้วยขีดจำกัดต่ำสุดของชั้นกับขีดจำกัดสูงสุดของชั้น แบ่งออกได้เป็น 2 อย่างคือ

- เขตของชั้น (state class limit) คือเขตของชั้นที่บอกคร่าว ๆ ว่าเป็นเท่าใด เช่น

10 – 29

30 – 49

- ขอบของชั้นที่แท้จริง (true class limit) คือขอบเขตของชั้นที่กำหนดลงไปว่าจะมีขอบเขตที่แน่นอนจริง ๆ เป็นเท่าใด

ขอบบนของชั้น = ขีดจำกัดสูงสุดของชั้น + 0.5

ขอบล่างของชั้น = ขีดจำกัดต่ำสุดของชั้น - 0.5 ตัวอย่างเช่น

ขีดจำกัด

ขอบจำกัด

10 – 29

9.5 – 29.5

30 – 49

29.5 – 49.5

จุดกึ่งกลางชั้น (midpoint) คือค่าที่อยู่ตรงกลางระหว่างขอบล่างกับขอบบนของชั้น

$$\text{จุดกึ่งกลางชั้น} = \frac{\text{ขอบล่างของชั้น} + \text{ขอบบนของชั้น}}{2}$$

2

ความถี่ (frequency) คือจำนวนข้อมูลที่แจกแจงหรือนับได้ในแต่ละชั้น

ความถี่สะสม (cumulative frequency) ความถี่สะสมของชั้นใด คือผลรวมของความถี่ตั้งแต่ชั้นแรกจนถึงชั้นนั้น ดังนั้น

ความถี่สะสมชั้นสุดท้ายจะเท่ากับความถี่ทั้งหมด

หลักในการสร้างตารางความถี่แบบมีอันตภาคชั้น

1. หาค่าสูงสุดของข้อมูล
2. หาค่าต่ำสุดของข้อมูล
3. หาพิสัย พิสัย = ค่าสูงสุด - ค่าต่ำสุด
4. กำหนดจำนวนชั้น
5. หาอันตภาคชั้น = พิสัย / จำนวนชั้น
6. การจัดเรียงชั้น
7. แจกแจงความถี่

ตัวอย่าง ในหนังสือ หน้า 11 (เล่ม 2) คู่มือกิจกรรมหน้า 12 ประกอบ

การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง

เป็นการใช้สถิติพรรณนาเพื่อหาตัวแทนของกลุ่ม ได้แก่ การบอกว่าข้อมูลชุดนั้น ข้อมูลอะไรเป็นตัวแทนกลุ่ม หรือมีค่าเฉลี่ยเท่าใดนั่นเอง นิยมใช้กันอยู่ทั่วไปมี 3 ชนิด คือ มัชฌิมเลขคณิต มัชยฐาน ฐานนิยม

มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) เป็นค่าเฉลี่ยที่ได้จากวิธีเลขคณิตธรรมดา คือ การรวมข้อมูลแต่ละตัวเข้าด้วยกันหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด สัญลักษณ์ที่ใช้แทนมี 2 ตัวคือ กรณีเป็นค่าเฉลี่ยประชากรใช้ μ (มิว) และกรณีเป็นค่าเฉลี่ยของตัวอย่างใช้ $\bar{X}$ (เอ็กซ์บาร์)

1. การคำนวณหามัชฌิมเลขคณิตจากข้อมูลที่ไม่ได้แจกแจงความถี่ หมายถึง การหาค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ยังไม่ได้มีการแจกแจงความถี่ ยังอยู่ในสภาพกระจัดกระจาย หรือเป็นข้อมูลดิบ มักใช้กับข้อมูลที่มีจำนวนไม่มาก

สูตร $\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$ เช่น

ตัวอย่าง สมมติว่ามีนักเรียนอนุบาลจำนวน 10 คน ได้รับเงินค่าขนมสำหรับไปโรงเรียนจากผู้ปกครอง ดังนี้ 3,3,4,5,5,6,7,7 และ 8 บาท จงคำนวณหามัชฌิมเลขคณิตของข้อมูลชุดนี้

วิธีทำ

$$\bar{X} = \frac{3+3+4+5+5+6+7+7+8}{10} = \frac{53}{10} = 5.3$$

นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของค่าขนมของเด็กนักเรียนอนุบาลเท่ากับ 5.3 บาท

2. การคำนวณหามัชฌิมเลขคณิตจากข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่ (ตัวอย่างหน้า 15)

ข้อดีของมัชฌิมเลขคณิต

1. เข้าใจง่ายและคำนวณง่าย
2. เป็นค่าที่ได้มาจากค่าของข้อมูลทุกตัว

3. เป็นค่าที่แน่นอน
4. เป็นค่าตัวกลางที่เหมาะสมกับการกระจายปกติ หรือเกือบปกติ
5. เหมาะสำหรับการคำนวณขั้นต่อไป

ข้อเสีย

1. มีค่าตรงกับความเป็นจริงของข้อมูลไม่กี่ราย หรืออาจจะไม่มีเลย
2. เป็นค่าที่ถูกกระทบกระเทือน โดยค่าของข้อมูลที่สูงหรือต่ำมากอย่างผิดปกติ หรือข้อมูลที่ผิดปกติ

มัธยฐาน (median) คือ ค่าของข้อมูลที่มีตำแหน่งตรงกลางของข้อมูลชุดหนึ่ง ซึ่งได้จัดเรียงลำดับค่า หรือจัดหมู่ไว้เรียบร้อยแล้ว นั่นคือการเรียงข้อมูลจากน้อยไปหามาก การคำนวณมัธยฐานมี 2 วิธี

1. การคำนวณมัธยฐานจากข้อมูลที่ไม่ได้แจกแจงความถี่
2. การคำนวณมัธยฐานจากข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่ (สูตรคำนวณ หน้า 17)

ข้อดีของมัธยฐาน

1. เข้าใจง่าย
2. ค่ามัธยฐานที่หาได้จากข้อมูลที่เรียงลำดับแล้ว จะเป็นค่าที่ตรงกับค่าจริงของข้อมูลนั้น
3. เป็นค่าที่ไม่ถูกกระทบกระเทือน โดยค่าของข้อมูลที่มีค่าสูงหรือต่ำมากผิดปกติ หรือข้อมูลที่ผิดปกติ
4. ถ้าทราบค่าข้อมูลในตำแหน่งกลาง ๆ ก็พอจะคำนวณหาค่ามัธยฐานได้
5. ไม่ได้ใช้ทุกค่ามาคำนวณ เพราะในการแจกแจงความถี่ที่อยู่ในรูปของตารางแจกแจงความถี่ที่มีช่วงเปิด เช่น น้อยกว่า หรือมากกว่าก็สามารถคำนวณได้

ข้อเสียของมัธยฐาน

1. ค่ามัธยฐานไม่แน่นอน ถ้าการแจกแจงข้อมูลไม่สมมาตร
2. ค่ามัธยฐานที่ได้จากข้อมูลที่จัดหมวดหมู่ จะเป็นค่าที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง
3. จะหาค่ามัธยฐานไม่ได้ หากไม่ได้จัดเรียงลำดับค่าของข้อมูลให้เรียบร้อยก่อน

ฐานนิยม (mode) ฐานนิยมคือค่าที่มีความถี่มากที่สุด หรือค่าที่ซ้ำกันมากที่สุด (ตัวอย่างคำนวณ หน้า 20)

ข้อดีของฐานนิยม

1. เข้าใจง่าย
2. หาได้ง่ายจากข้อมูลที่เรียงลำดับค่าแล้ว
3. เป็นค่าที่ไม่ถูกกระทบกระเทือน โดยค่าของข้อมูลที่มีค่าสูง หรือค่าต่ำมากผิดปกติ หรือข้อมูลที่ผิดปกติ
4. อาศัยเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์

ข้อเสียของฐานนิยม

1. ฐานนิยมอาจมีหลายค่า
2. ฐานนิยมบางค่าอยู่ก่อนไปทางค่าสูงมาก บางค่าก่อนไปทางค่าที่ต่ำมาก
3. หาค่าที่แน่นอนไม่ได้จากข้อมูลที่จัดเป็นหมู่
4. ไม่เหมาะที่จะคำนวณขั้นต่อไป

เปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentiles) คือค่าของตำแหน่งข้อมูล (99 ค่า) ที่จะแบ่งข้อมูลชุดหนึ่งออกเป็น 100 ส่วนเท่า ๆ กันมักใช้ในงานสาธารณสุข โดยเฉพาะทางด้านโภชนาการ เช่น อยากทราบว่าน้ำหนักของเด็กในวัยทารกที่ไปสำรวจนั้นในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 90 มีค่าเท่าใด (สูตร ตัวอย่างคำนวณ หน้า 22)

ควอร์ไทล์ (quartiles or Q) คือค่าของตำแหน่งของข้อมูล (3 ค่า) ที่แบ่งข้อมูลชุดหนึ่งออกเป็น 4 ส่วนเท่า ๆ กัน โดยที่ข้อมูลนั้นมีการเรียงค่าไว้แล้ว จากน้อยไปหามาก (ตัวอย่างหน้า 23)

มัธยฐานเลขคณิต คือการถอนกรณีที่ n (Root n th) ของผลคูณของข้อมูลทั้งหมดมักใช้กับข้อมูลทางด้านห้องปฏิบัติการ เช่น ข้อมูลจากการทดลองทางด้านจุลชีววิทยา ปรสตีวิทยา (สูตร คำนวณหน้า 25)

การวัดการกระจาย (measures of dispersion) เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อให้ทราบว่า ค่าต่าง ๆ ของข้อมูลชุดหนึ่ง ๆ นั้นมีความแตกต่าง สูง ต่ำ กว่ากันมากน้อยเพียงใด หรือมีการกระจายมากหรือน้อย ถ้าข้อมูลชุดใดมีการกระจายมาก แสดงว่าค่าต่าง ๆ ของข้อมูลชุดนั้นมีค่าสูงต่ำผิดกันมาก หรือถ้าหากมีการกระจายน้อย แสดงว่าค่าต่าง ๆ ของข้อมูลชุดนั้นใกล้เคียงกัน การวัดการกระจายที่นิยมมี 3 ชนิด คือ 1. พิสัย 2. ส่วนเบี่ยงเบนควอร์ไทล์ 3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. **พิสัย** คือ ผลต่างระหว่างค่าของข้อมูลที่สูงที่สุด และค่าที่ต่ำสุดของข้อมูลชุดหนึ่ง ๆ = ค่าสูงสุด - ค่าต่ำสุด

2. **ส่วนเบี่ยงเบนควอร์ไทล์** (quartile deviation) คือ ค่า ครึ่งหนึ่งของผลต่างระหว่างควอร์ไทล์ที่ 3 กับควอร์ไทล์ที่ 1 ของข้อมูลชุดหนึ่ง ๆ $Q.D. = \frac{Q3 - Q1}{2}$

2 (ตัวอย่าง คำนวณหน้า 28)

3. **ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน** (standard deviation) ใช้สัญลักษณ์ σ (sigma อ่านว่าซิกมา) แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร และ s แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่าง เป็นค่าที่ได้จากการถอนกรณีที่สอง (square root) ของค่าเฉลี่ยของกำลังสองของผลต่างระหว่างค่าแต่ละค่าของข้อมูลกับมัธยฐานเลขคณิต เป็นการวัดการกระจายที่ดีที่สุดในงานวิจัย (ตัวอย่าง หน้า 29)

ถ้าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่ามาก หมายความว่าค่าต่าง ๆ ของข้อมูลชุดนั้นมีการกระจายมากรูปโค้งจะกว้างแบน ถ้าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าน้อย แสดงว่าค่าต่าง ๆ ของข้อมูลชุดนั้นมีการกระจายน้อยรูปโค้งจะแคบและสูง

ความแปรปรวน (variance) คือ ค่าของส่วนเฉลี่ยของกำลังสองของผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละตัวจากค่ามัธยฐานเลขคณิต หรือค่ากำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ตัวอย่างคำนวณหน้า 34) คูณกรรม 8.13 ประกอบ ประชากร 1 กลุ่ม ทราบค่าความแปรปรวนของประชากรสถิติที่ใช้คือ **Z-test** (หน้า 39) ประชากร 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน

- ทราบค่าความแปรปรวนของประชากรใช้ Z-test
- ไม่ทราบค่าความแปรปรวนของประชากรใช้ t-test

ประชากร 2 กลุ่ม ไม่เป็นอิสระต่อกัน ใช้ **paired t-test**

ประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันมีการวัดที่แยกจากกัน มีการสังเกตค่าของข้อมูลครั้งเดียว ใช้ **Z-test** (หน้า 42)

ประชากรมากกว่า 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน ใช้ สถิติ **Cochran Q test**

สูตรที่ใช้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ **Pearson Product Moment Correlation** (หน้า 47)

ถ้ามีตัวแปรอิสระเพียง 1 ตัว ถือว่าเป็นการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย (หน้า 48)

ถ้ามีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว เรียกว่า การถดถอยพหุ

การวิเคราะห์จำแนกพหุ หมายถึง การจำแนกที่หลาย ๆ ตัวพร้อมกัน ไม่ใช่การจำแนกทีละตัว (หน้า 49)

เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภทมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การทดสอบว่าตัวแปรที่ได้เก็บรวบรวมมาสามารถที่จะจำแนกวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้อย่างถูกต้องหรือไม่ (หน้า 50)

การอนุมานเชิงสถิติ เป็นการประเมินผลหรือสรุปผลของสมมุติฐานที่ตั้งขึ้นเกี่ยวข้องกับประชากร โดยใช้ค่าหรือผลที่ได้จากตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรกลุ่มนี้ ไปอ้างอิงประชากรที่ศึกษาการใช้สถิติที่ถูกต้องและเหมาะสมจะทำให้ผลการอ้างอิงนั้นแม่นยำถูกต้องและเชื่อถือได้

การอนุมานเชิงสถิติที่ใช้ในงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่นิยมและใช้กันมากได้แก่การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าสัดส่วน การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการหาค่าตัวทำนายตัวแปรตาม

การอนุมานเชิงสถิติ จะต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระดับของข้อมูลหรือตัวแปรเป็นอย่างดีและวัตถุประสงค์ หรือสมมุติฐานในงานวิจัยนั้นๆ

Z-test เป็นการทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 1 กลุ่ม ที่ทราบค่าความแปรปรวน

ใช้สถิติ paired t-test ประชากร 2 กลุ่ม ไม่เป็นอิสระต่อกัน เช่น การชั่งน้ำหนักเครื่องที่ 1 เป็น การวัดครั้งที่ 1 ชั่งน้ำหนักเครื่องที่ 2 เป็นการวัดครั้งที่ 2

การหาค่าตัวทำนายในการอนุมานเชิงสถิติ หมายถึง การนำเอาตัวแปรอิสระ (X) ที่ศึกษา หรือได้จากการอ่านบททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรตาม (y) มาทำนายการเกิดตัวแปรตาม สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ถดถอย การวิเคราะห์จำแนกหมู่ การวิเคราะห์จำแนกประเภท

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในรูปบทความ เป็นการนำเสนอข้อมูลที่มีลักษณะเป็นบทความสั้น ๆ ปนไป กับตัวเลขที่มีรายการน้อย นับว่าเป็นข้อมูลธรรมดาและง่ายที่สุด พบได้ทั่วไปในหน้าหนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ หรือสรุปรายงานต่าง ๆ

การเสนอข้อมูลในรูปบทความกิ่งตาราง เป็นการเสนอด้วยบทความกับตัวเลขที่จัดเป็นหมวดหมู่ซึ่งมีจำนวนไม่มากและไม่จำเป็นต้องทำเป็นรูปตาราง

การนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง เป็นการนำข้อมูลที่มีหลายรายการหรือซ้ำ ๆ กัน มาแสดงไว้ในตารางให้เป็นแถวตามแนวตั้ง และแถวตามแนวนอนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสะดวกในการเปรียบเทียบ

การนำเสนอข้อมูลในรูปกราฟและแผนภูมิ

1. การนำเสนอแบบรูปกราฟเส้น (line graph) (หน้า 59)

- **กราฟสเกลธรรมดา** คือกราฟที่มีมาตราส่วนธรรมดา ทั้งแกนนอนและแกนตั้ง (หน้า 60)

- **กราฟการเปลี่ยนแปลงเป็นสัดส่วน** คือกราฟเส้นที่ใช้ในการเปรียบเทียบกันระหว่างข้อมูล 2 ชุดขึ้นไปว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กันอย่างไร (หน้า 62)

- **กราฟสเกลกึ่งลอการิทึม** คือ กราฟที่มีมาตราส่วนธรรมดาและของอีกแกนหนึ่งซึ่งมักได้แก่แกนตั้งเป็นมาตราส่วนลอการิทึม (หน้า 62)

2. การนำเสนอแบบแผนภูมิแท่ง (bar chart)

- **การนำเสนอแผนภูมิแท่งแบบธรรมดา** (หน้า 64)

- **การนำเสนอแบบกราฟแท่งรวม** (multiple bar chart หรือ compound bar chart) หมายถึง การแสดงรายละเอียดย่อยภายในแท่งเดียวกัน เพื่อการเปรียบเทียบตั้งแต่ 2 รายละเอียดย่อย โดยเอาแท่งแต่ละชุดมาเรียงติดกันหรือใกล้กัน ทำเครื่องหมายระบายสีให้แตกต่างกันออกไป (หน้า 65)

- **การนำเสนอแบบกราฟแท่งแยกส่วนประกอบ** (component bar chart) มีลักษณะเดียวกันนำมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ความยาวของแท่งแสดงค่าของข้อมูลประเภทนั้น ๆ แล้วนำมาบรรจุในแท่งเดียวกัน แต่งสีหรือทำเครื่องหมายของแต่ละส่วนให้แตกต่างกันไป (หน้า 65)

3. **การนำเสนอแบบแผนภูมิวงกลม (pie diagram)** คือ ภาพรูปวงกลม แสดงรายการในภาพวงกลม (หน้า 67)

4. **การนำเสนอแบบแผนภูมิรูปภาพ (pictogram)** เป็นการนำเสนอโดยใช้รูปภาพเป็นเครื่องหมายแสดงปริมาณหรือความถี่ของข้อมูลที่ต้องการเสนอ เช่น ภาพคน ภาพสิ่งของ (หน้า 68)

5. **การนำเสนอแบบแผนภูมิแผนที่ (map diagram)** คือ การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิศาสตร์หรือสถานที่ เช่น อัตราป่วยด้วยมาลาเรีย ภาวะเจริญพันธุ์ของประเทศต่าง ๆ ในโลก อัตราการเกิด ตาย ป่วย การอพยพ (หน้า 69)

6. **การนำเสนอแบบ แผนภาพกระจาย หรือ แผนภาพสหสัมพันธ์ (scatter or correlation diagram)** เหมาะสำหรับใช้ดูความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลชนิดปริมาณค่าต่อเนื่องกัน 2 ชนิด แขนงนอนและแกนตั้ง สบเป็นคู่ ๆ แสดงไว้ด้วย . (จุด)

- จุดกระจัดกระจายไปทั่ว หมายถึงไม่มีความสัมพันธ์กัน
- ถ้าจุดจับกลุ่มอยู่ตามแนวเส้นทแยง โดยเกิดจากค่าน้อยของแกนนอน สบกับค่าน้อยของแกนตั้ง และค่ามากของแกนนอน สบกับค่ามากของแกนตั้ง หมายถึงความสัมพันธ์กันไปทางบวก
- ถ้าจุดจับกลุ่มอยู่ตามแนวเส้นทแยง โดยเกิดจาก ค่าน้อยของแกนนอน สบกับค่ามากของแกนตั้ง และค่ามากของแกนนอน สบกับค่าน้อยของแกนตั้ง หมายถึงว่า มีความสัมพันธ์กัน ไปทางลบ
- ถ้าจุดจับกลุ่มอยู่เป็นแนวโค้ง เรียกว่ามีความสัมพันธ์กันแบบเชิงเส้นโค้ง (หน้า 70)

7. **การนำเสนอแบบฮิสโตแกรม (histogram)** คือ รูปกราฟแท่งที่เรียงติดกันและฐานของแท่งเป็นตัวแปรในสเกลช่วงมาตรา หรืออัตราส่วนมาตรา มีหลักดังนี้

- ใช้กับข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่
- ใช้แสดงปริมาณด้วยพื้นที่ ๆ สร้างขึ้นเป็นแท่ง ตั้งอยู่บนแกนนอน
- แท่งเหล่านี้นวางชิดติดกัน
- เพื่อความสะดวกในการสร้างควรทำให้ทุกอันตรภาคชั้น (class interval) มีค่าเท่า ๆ กัน ถ้าไม่เท่ากันต้องทำให้เป็นความหนาแน่นของความถี่เสียก่อน (กราฟ หน้า 71)

รูปฮิสโตแกรม คือ รูปแท่ง ส่วนภาพเส้นประที่จะสร้างต่อที่หลัง คือ รูปหลายเหลี่ยมแห่งความถี่

8. **การนำเสนอรูปหลายเหลี่ยมแห่งความถี่ (frequency polygon)** เปรียบเทียบข้อมูลแจกแจงความถี่ตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป ดัดแปลงมาจากรูปฮิสโตแกรมให้ดูง่ายซึ่งมีเนื้อหาอยู่ครบตามเดิม (รูป กราฟ หน้า 72)

 - รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หมายถึงว่ามีความถี่เท่ากันหมด

 - รูปประฆังสมมาตร หมายถึงว่าส่วนใหญ่มีคะแนนปานกลาง คะแนนน้อย ๆ และคะแนนมาก ๆ มีเป็นจำนวนน้อย

 - รูปประฆังเบ้ขวา หมายถึงว่าคะแนนน้อย ๆ มีเป็นจำนวนมาก คะแนนมาก ๆ มีเป็นจำนวนน้อย

 - รูปประฆังเบ้ซ้าย หมายถึงว่าคะแนนน้อย ๆ มีเป็นจำนวนน้อย คะแนนมากมีเป็นจำนวนมาก

- รูปตัว U หมายถึงว่า คะแนนน้อยและคะแนนมากมีจำนวนมากกว่ามีจำนวนมากกว่าคะแนนกลาง ๆ เช่นการแจกแจงของปริมาณรถในช่วงเช้าก่อนทำงานและ ช่วงเย็นหลังเลิกงาน

- รูปตัว J หมายถึงว่าคะแนนน้อยมีจำนวนมากกว่าคะแนนกลาง ๆ แต่น้อยกว่าคะแนนมาก เช่นการแจกแจงอายุประชากรตามอัตราตายตามกลุ่มอายุ

- รูปตัว J กลับ หมายถึงว่าคะแนนน้อยมีจำนวนมากกว่าคะแนนกลาง ๆ และคะแนนมากมีน้อยกว่าคะแนนน้อย

9. การนำเสนอแบบแผนภูมิพีระมิด (pyramidal chart) หรือพีระมิดประชากร (population pyramid) แสดงถึงโครงสร้างประชากรตามกลุ่มอายุและเพศ เป็นภาพสี่โตแกรม 2 ภาพติดกัน แกน x แทนด้วยประชากรแยกตามเพศชาย เพศหญิง แกน Y แทนกลุ่มอายุ นิยมจัดกลุ่มอายุให้มีอันตรภาคชั้นเท่ากันเท่ากับ 5 สามารถแสดงได้ 3 รูปแบบ

- **พีระมิดประชากร แสดงเป็นค่าจำนวนประชากร** ทำให้ผู้อ่านสามารถทราบได้ว่า จำนวนประชากรแยกตามเพศและกลุ่มอายุ มีจำนวนกี่คน
- **พีระมิดประชากร แสดงเป็นค่าร้อยละของประชากรทั้งหมด** ทำให้ผู้อ่านทราบได้ว่า มีประชากรในแต่ละกลุ่มอายุและเพศ มีกี่เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด ประชากรวัยต่าง ๆ เช่นเด็กต่ำกว่า 5 ปี มีเป็นร้อยละเท่าไรของประชากรทั้งหมด
- **พีระมิดประชากร แสดงเป็นค่าร้อยละของประชากรแต่ละเพศ** ทำให้ผู้อ่านทราบว่าประชากรแต่ละกลุ่ม อายุ และเพศ มีเป็นร้อยละเท่าไรของจำนวนประชากรรวมแต่ละเพศนั้น ๆ เป็นการเปรียบเทียบกันเอง

10. การนำเสนอข้อมูลแบบอื่น ๆ เช่น รูปสามเหลี่ยมมิติ แต่ไม่ค่อยนิยมใช้ในงานวิทยาศาสตร์สุขภาพ